

Verejná konzultácia

o všeobecných zásadách ECB týkajúcich sa interných procesov hodnotenia kapitálovej a likviditnej primeranosti (ICAAP a ILAAP)

Najčastejšie otázky

1 Čo znamená ICAAP a ILAAP?

Stručne povedané, interný proces hodnotenia kapitálovej primeranosti (internal capital adequacy assessment process – ICAAP) a interný proces hodnotenia likviditnej primeranosti (internal liquidity adequacy assessment process – ILAAP) sú procesy, prostredníctvom ktorých inštitúcie riadia výšku svojho kapitálu a likvidity v záujme nepretržitého zabezpečenia ich dostatočnej hladiny. Presnejšie, proces ICAAP v zmysle článku 73 smernice o kapitálových požiadavkách (Capital Requirements Directive – CRD IV) si od inštitúcií vyžaduje riadne, účinné a úplné stratégie a postupy pre priebežné hodnotenie a udržiavanie výšky, druhov a rozmiestnenia interného kapitálu, ktorý považujú za primeraný na krytie povahy a úrovne rizík, ktorým sú alebo by mohli byť vystavené. Obdobné ustanovenia týkajúce sa procesu ILAAP sa nachádzajú v článku 86 smernice CRD IV.

Od inštitúcií sa preto očakáva, že v rámci svojich procesov ICAAP/ILAAP budú hodnotiť, kvantifikovať, kryť a riadiť všetky riziká s potenciálne významným vplyvom na ich kapitál/likviditu, vyvodzovať príslušné závery a zabezpečovať svoju kapitálovú/likviditnú primeranosť v strednodobom horizonte z holistického hľadiska.

Procesy ICAAP a ILAAP zohrávajú kľúčovú úlohu v riadení rizík úverových inštitúcií a ECB očakáva, že oba procesy budú mať obozretný a konzervatívny charakter. ECB zastáva názor, že spoľahlivé, účinné a úplné systémy ICAAP a ILAAP umožňujú jednoznačné hodnotenie kapitálových a likviditných rizík a uplatňujú vhodne štruktúrované procesy riadenia a eskalácie rizík vychádzajúce z dobre premyslenej a dôkladnej rizikovej stratégie, ktorej výsledkom je účinný systém rizikových limitov.

Je známe, že dobre nastavený proces ICAAP a ILAAP znižuje u inštitúcií a ich orgánov dohľadu neistotu, pokiaľ ide o riziká, ktorým inštitúcia je alebo môže byť vystavená, a orgány dohľadu majú vďaka nemu väčšiu dôveru v schopnosť inštitúcie pokračovať v činnosti vďaka udržiavaniu primeranej úrovne kapitalizácie, likviditných rezerv a stabilného financovania a účinnému riadeniu rizík.

2 Čo je účelom týchto všeobecných zásad?

Zo skúseností dohľadu v rámci jednotného mechanizmu dohľadu (Single Supervisory Mechanism – SSM) po dvoch cykloch hodnotení ICAAP a ILAAP v rámci procesu preskúmania a hodnotenia orgánmi dohľadu (Supervisory Review and Evaluation Process – SREP) vyplýva, že zostáva niekoľko oblastí, v ktorých sa banky potrebujú zlepšiť, a že dosiahnutie primeranej úrovne procesov ICAAP a ILAAP si ešte vyžiada určitý čas. Účelom týchto všeobecných zásad týkajúcich sa procesu ICAAP a ILAAP je zabezpečiť transparentnosť a objasniť, ako ECB vykladá požiadavky vyplývajúce z článkov 73 a 86 smernice CRD IV. Cieľom všeobecných zásad je pomôcť inštitúciám posilniť ich procesy ICAAP a ILAAP a podporiť používanie optimálnych postupov podrobnejším vysvetlením očakávaní ECB, a tým zabezpečiť konzistentnejší a účinnejší dohľad.

3 Aká je právna povaha všeobecných zásad – sú právne záväzné?

Nie, zásady právne záväzné nie sú. Nenahrádzajú, ani nerušia žiadne platné regulačné požiadavky. Oba súbory všeobecných zásad však z ustanovení CRD IV o ICAAP a ILAAP odvodzujú sedem zásad, ktoré sa budú okrem iného posudzovať pri hodnotení ICAAP a ILAAP jednotlivých inštitúcií v rámci SREP. Zásady budú len východiskom diskusií s jednotlivými inštitúciami v rámci dohľadového dialógu.

Vzhľadom na to, že vo svojej podstate ide o zásady, zamerané na vybrané kľúčové aspekty z hľadiska dohľadu, nejde o vyčerpávajúce pokyny ku všetkým relevantným aspektom riadne fungujúceho procesu ICAAP či ILAAP. ICAAP a ILAAP sú a zostávajú v prvom rade internými procesmi, ktoré by mali byť šité na mieru každej inštitúcie. Implementácia procesov ICAAP a ILAAP, ktoré sú primerané špecifickým okolnostiam inštitúcie, je naďalej zodpovednosťou príslušnej inštitúcie. ECB systémy ICAAP a ILAAP posudzuje v každej inštitúcii individuálne.

4 Ako súčasná verzia všeobecných zásad nadväzuje na predchádzajúce publikácie a usmernenia v tejto oblasti?

V januári 2016 ECB bankovému sektoru adresovala list predsedníčky Rady pre dohľad Danièle Nouyovej pod názvom „Supervisory expectations on ICAAP and ILAAP and harmonised information collection on ICAAP and ILAAP“¹ (očakávania orgánov dohľadu týkajúce sa ICAAP a ILAAP a harmonizovaného zberu informácií o ICAAP a ILAAP). Príloha C k tomuto listu „Harmonised collection of information on ICAAP and ILAAP“ (harmonizovaný zber informácií o ICAAP a ILAAP) špecifikovala informácie o ICAAP/ILAAP, ktoré by inštitúcie mali v roku 2016 podľa možnosti predložiť. Táto príloha bola neskôr nahradená dokumentom „Technical implementation of the EBA Guidelines on ICAAP/ILAAP information collection for SREP purposes“ (technická implementácia usmernení EBA k informáciám týkajúcim

¹ List pod názvom „Supervisory expectations on ICAAP and ILAAP and harmonised information collection on ICAAP and ILAAP“.

sa ICAAP a ILAAP zhromaždeným na účely postupu preskúmania a hodnotenia orgánmi dohľadu (SREP)), ktorý bola inštitúciám zaslaný 21. februára 2017.

V prílohách A a B k listu z januára 2016 ECB zverejnila očakávania dohľadu týkajúce sa ICAAP a ILAAP („Supervisory expectations on ICAAP“ a „Supervisory expectations on ILAAP“), v ktorých načrtla svoj postoj k týmto dôležitým procesom. Išlo o významný krok smerom ku konvergencii v týchto oblastiach v rámci všeobecnejšej snahy ECB o harmonizovaný a účinný dohľad v eurozóne.

Skúsenosti orgánov dohľadu z roka 2016 a 2017 však poukázali na viacero oblastí, v ktorých sa banky ešte potrebujú zlepšiť, pričom dosiahnutie adekvátnej úrovne procesov ICAAP a ILAAP si ešte vyžiada určitý čas.

5 Aké budú ďalšie kroky v zdokonaľovaní všeobecných zásad ICAAP a ILAAP?

V roku 2017 ECB iniciovala niekoľkoročný projekt, ktorý má prispieť k ďalšiemu zdokonaľovaniu a vývoju ucelených všeobecných zásad týkajúcich sa procesov ICAAP a ILAAP vo významných inštitúciách.²

V rámci tohto niekoľkoročného plánu ECB v roku 2016 revidovala očakávania týkajúce sa ICAAP a ILAAP. Vo februári 2017 boli všeobecné zásady týkajúce sa ICAAP a ILAAP³ predložené na neformálne pripomienkovanie v snahe o vytvorenie spoľahlivejšieho súboru dohľadových očakávaní a zverejnenie itinerára, podľa ktorého ECB postupuje. Po dôkladnom posúdení pripomienok bánk a s účasťou všetkých zainteresovaných strán ECB teraz obidva súbory zásad aktualizovala a vydala na verejnú konzultáciu. Po skončení konzultácie bude konečné znenie oboch súborov všeobecných zásad zverejnené na internetovej stránke ECB v druhej polovici roka 2018 a od roka 2019 nahradí očakávania týkajúce sa ICAAP a ILAAP z roka 2016.

6 Vzhľadom na existenciu viacerých publikácií obsahujúcich usmernenia k procesom ICAAP a ILAAP, ktorou z nich sa majú banky riadiť?

V súčasnosti sa od významných inštitúcií očakáva, že budú zohľadňovať očakávania dohľadu stanovené v očakávaniach dohľadu týkajúcich sa ICAAP a v očakávaniach dohľadu týkajúcich sa ILAAP vydaných v januári 2016, pričom sa im zároveň odporúča do 30. apríla 2018 predložiť príslušnú dokumentáciu v súlade s *technickou implementáciou usmernení EBA k informáciám týkajúcim sa ICAAP a ILAAP zhromaždeným na účely postupu preskúmania a hodnotenia orgánmi dohľadu*

² List Danièle Nouyovej o viacročnom pláne všeobecných zásad SSM týkajúcich sa ICAAP a ILAAP z 20. februára 2017 adresovaný vedeniu významných inštitúcií.

³ Tamtiež.

(SREP)⁴, ktorá im bola zaslaná vo februári 2017. To znamená, že od inštitúcií sa neočakáva, že budú v súčasnosti zverejnené všeobecné zásady týkajúce sa ICAAP a ILAAP brať do úvahy vo svojich procesoch ICAAP a ILAAP v roku 2018. Od roku 2019 sa však inštitúciám odporúča zohľadňovať očakávania dohľadu stanovené v oboch súboroch všeobecných zásad; pracovníci dohľadu ECB ich budú pri hodnotení procesov ICAAP a ILAAP jednotlivých inštitúcií brať do úvahy.

7 Mali by banky pred zvažovaním zmien svojich procesov ICAAP a ILAAP počkať na vydanie konečnej verzie všeobecných zásad?

Ak sa významné inštitúcie rozhodnú očakávaniami dohľadu uvedenými vo všeobecných zásadách riadiť, adaptácia ich procesov ICAAP a ILAAP môže nejaký čas potrváť. Bankám sa odporúča zaoberať sa prípadnými medzerami a nedostatkami v ich procesoch ICAAP a ILAAP čo najskôr, a to na základe intenzívneho dialógu s príslušným dohľadacím tímom.

8 Do akej miery sa na tvorbe týchto všeobecných zásad podieľali banky a predstavitelia odvetvia?

V rámci neformálneho pripomienkovania, ktoré prebehlo na jar 2017, bol bankový sektor celkovo veľmi aktívny. ECB prijala, posúdila a interne prediskutovala približne 400 pripomienok. Bankový sektor voči všeobecným zásadám nevyjadril zásadne odmietavý postoj, žiadal skôr o bližšie vysvetlenie, predovšetkým pokiaľ ide o uplatňovanie dvoch hľadísk (normatívneho a ekonomického interného hľadiska) a koncept ich vzájomného informačného prepojenia. Tieto aspekty sú teraz bližšie vysvetlené v zásade č. 3: bankám sa bude odporúčať hodnotiť plnenie regulačných a dohľadových kapitálových a likviditných požiadaviek, a to aj za nepriaznivých podmienok (normatívne hľadisko), a riadiť ich kapitálové a likviditné pozície z ekonomického hľadiska s cieľom zabezpečiť dostatočné krytie ich rizík prostredníctvom dostupného interného kapitálu a likviditných rezerv (ekonomické hľadisko). Okrem toho bol zavedený aj koncept architektúry ICAAP a ILAAP, ktorý objasňuje očakávania ECB, pokiaľ ide o vzájomné pôsobenie prvkov ICAAP a ILAAP a ich integráciu do celkového rámca riadenia inštitúcie.

9 Ako všeobecné zásady nadväzujú na vnútroštátne právne predpisy a ďalšie príslušné ustanovenia a usmernenia, a ktorými usmerneniami by sa banky mali riadiť?

Články 73 a 86 smernice CRD IV predstavujú minimálne harmonizačné ustanovenia a ich transpozícia v jednotlivých členských štátoch sa preto líši. To znamená, že postupy inštitúcií sú v tomto smere stále veľmi rôznorodé.

⁴ [Usmernenia k informáciám týkajúcim sa ICAAP zhromaždeným na účely SREP](#)

Medzi krajinami eurozóny napríklad existovali regulačné a dohľadové rozdiely v celkovej úlohe procesov ICAAP a ILAAP v dohľadovom prístupe, ako aj v úlohe ekonomického a normatívneho hľadiska. ECB však musí k inštitúciám vo všetkých členských štátoch pristupovať rovnako a zároveň rešpektovať ICAAP a ILAAP ako interné procesy bánk, a rešpektovať aj vnútroštátne právne predpisy, ktoré pravidlá ICAAP a ILAAP implementujú.

ECB preto spolu s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi vypracovala zásady a očakávania dohľadu týkajúce sa procesov ICAAP a ILAAP, prostredníctvom ktorých podrobnejšie vysvetľuje, ako orgány dohľadu v rámci SMM uplatňujú platné nariadenia a usmernenia EBA. Tieto zásady a očakávania sa stanovujú bez toho, aby bolo dotknuté vnútroštátne právo, a sú v súlade s usmerneniami EBA. Jedným z hlavných cieľov ECB je však „zabezpečiť vysoké štandardy dohľadu“.⁵ Počnúc očakávaniami týkajúcimi sa ICAAP a ILAAP z roku 2016 ECB spolu s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi pracuje na vytvorení spoločných postupov a štandardov hodnotenia ICAAP/ILAAP. Táto spolupráca zaručí zohľadnenie všetkých špecifických národných aspektov i rovnaké posudzovanie všetkých procesov hodnotenia kapitálovej a likviditnej primeranosti v celej eurozóne.

Popri všeobecných zásadách ICAAP a ILAAP a relevantných právnych predpisoch Únie a vnútroštátnych právnych predpisoch by mali inštitúcie brať do úvahy aj ďalšie publikácie týkajúce sa procesov ICAAP a ILAAP vydané Európskym orgánom pre bankovníctvo a medzinárodnými fórami, ako napríklad Bazilejským výborom pre bankový dohľad (Basel Committee on Banking Supervision – BCBS) a Radou pre finančnú stabilitu (Financial Stability Board – FSB). Inštitúcie by okrem toho mali zohľadniť všetky odporúčania týkajúce sa ICAAP a ILAAP, ktoré im boli adresované, napríklad odporúčania vyplývajúce z hodnotenia SREP vrátane odporúčaní súvisiacich s účinným riadením, riadením rizík a kontrolnými mechanizmami.

10 Akým spôsobom bude ECB banky motivovať, aby všeobecné zásady ICAAP a ILAAP zohľadňovali?

Treba poznamenať, že všeobecné zásady pre úverové inštitúcie nie sú záväzné. Vzhľadom na to, že procesy ICAAP a ILAAP majú z hľadiska odolnosti inštitúcií zásadný význam, však ECB hodnoteniu týchto procesov – napr. v rámci procesu SREP – venuje značnú časť zdrojov bankového dohľadu. Ak spoločný dohľadací tím v tomto smere zistí určité nedostatky, s inštitúciou ich prediskutuje a zvaží prijatie opatrení dohľadu na ich odstránenie.

⁵ [List](#) Danièle Nouyovej o prístupe k existujúcim procesom a postupom dohľadu v členských štátoch SSM z 27. januára 2015 adresovaný vedeniu významných bánk.

ICAAP a ILAAP sú interné procesy bánk. Prečo ECB vydaním všeobecných zásad do týchto interných procesov zasahuje?

ICAAP a ILAAP sú a naďalej zostávajú predovšetkým internými procesmi, ktorých primeraná a presvedčivá implementácia je i naďalej zodpovednosťou jednotlivých inštitúcií. Je tiež v záujme bánk poznať svoje riziká a účinne ich riadiť v záujme zabezpečenia svojej nepretržitej činnosti. Bankám by preto malo prirodzene záležať na účinnej alokácii kapitálu a likvidity, ktorá im umožní dlhodobo optimalizovať vzťah medzi rizikami a návratnosťou. Aby ECB banky v tomto smere podporila a motivovala, považuje za opodstatnené, aby ich do istej miery v ich plánoch a ambíciách usmerňovala. To je dôvodom, prečo ECB túto tému zaradila medzi priority dohľadu na roky 2017 a 2018. ICAAP a ILAAP pre inštitúcie i orgány dohľadu predstavujú kľúčové prvky systému riadenia rizík. Jedine náležité riadenie kapitálu a likvidity je zárukou zdravia a stability finančného sektora.

ECB prostredníctvom zásad vyjadruje základné princípy a smer, ktorým by sa podľa nej banky mali uberať, pričom bankám zároveň ponecháva plnú flexibilitu, ale zároveň i plnú zodpovednosť za zavedenie procesov ICAAP/ILAAP spôsobom, ktorý zodpovedá ich individuálnym okolnostiam (t. j. povahe, rozsahu a zložitosti ich činnosti). Všeobecné zásady zároveň bankám prinášajú transparentnosť v otázke, čo bude ECB pri individuálnom hodnotení procesov ICAAP a ILAAP zohľadňovať.